

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ

ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα, 6 Σεπτεμβρίου 2019

Αρ. Πρωτ.: 8743

Αριθμ. Γνωμοδότησης: 5

Τμήμα Διοίκησης
& Προσωπικού
Τηλ: 210-6411526
Fax: 210-6411523

Προς
τον κ. Διευθυντή
του Καταστήματος Κράτησης Πατρών

**ΘΕΜΑ: εφαρμογή του άρθρου 105 §2 εδ.δ του προϊσχύσαντος
Ποινικού Κώδικα (και) μετά την 1-7-2019**

Επί του ερωτήματος, το οποίο μας υποβάλατε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 12026/13-8-2019 έγγραφό σας, αναφορικά με τον ευεργετικό υπολογισμό των ημερών της εκτιόμενης ποινής κρατουμένων ηλικίας άνω των 65 ετών, η κατά το άρθρο 25 §2 Ν.1756/1988 (Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών) γνώμη μας είναι η ακόλουθη:

Στην σωφρονιστική υλοποίηση της ποινής, όταν, δηλαδή, η ποινή βρίσκεται στο στάδιο της εκτίσεώς της, ως ελαστικότητα νοείται κατά κύριο λόγο η δυνατότητα αριθμητικής μεταβολής της υλοποιημένης

ποινήs, θεsμοί δε που εκφράζουν αυτήν τη δυνατότητα είναι η υπό όρον απόλυση και η ευεργετική μέτρηση των ελάχιστων μορίων (ημερών) υλοποιημένηs ποινήs (βλ. *Ι.Μανωλεδάκη*, Γενική Θεωρία του Ποινικού Δικαίου, β', σελ.257-259, *Λ.Μαργαρίτη-Ν.Παρασκευόπουλου*, Ποινολογία, σ' έκδ., 2000, σελ.553 επ., *Μ.Καιάφα-Γκμπάντι – Ν.Μπιτζιλέκη – Ε.Συμεωνίδου-Καστανίδου*, Δίκαιο των Ποινικών Κυρώσεων, σελ.475). Ευεργέτημα να υπολογισθούν οι ημέρες μέσα στη φυλακή όχι σύμφωνα με τη φυσική τους μονάδα, αλλά αυξημένες πλασματικά, προβλέπει η διάταξη του άρθρου 105 §2 εδ.δ του ισχύσαντος μέχρι 30-6-2019 Ποινικού Κώδικα (όπως είχε διαμορφωθεί με το άρθρο 24 Ν.3346/2005), σύμφωνα με την οποία «μετά τη συμπλήρωση του εξηκοστού πέμπτου (65ου) έτους της ηλικίας του καταδίκου, κάθε ημέρα παραμονής του σε σωφρονιστικό κατάστημα υπολογίζεται ευεργετικά ως δύο (2) ημέρες εκτιόμενης ποινήs» (βλ. *Μ.Καιάφα-Γκμπάντι*, όπ.παρ., σελ.484). Ο νέος Ποινικός Κώδικας (Ν.4619/2019), που ισχύει από 1-7-2019, στο (αντίστοιχο) άρθρο 105B (με τίτλο «απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης»), ενώ προβλέπει άλλες περιπτώσεις ευεργετικού υπολογισμού των ημερών παραμονής σε Κατάστημα Κράτησης (στην §4: για κρατουμένους πάσχοντες από σοβαρές ασθένειες, αναπήρους κλπ), ουδεμία σχετική ρύθμιση περιέχει για τους έχοντες ηλικία άνω των 65 ετών. Στην Αιτιολογική Έκθεση δεν υπάρχει κάποια ειδική αναφορά για την απόλυση της προϊσχύσασας ρυθμίσεως, όμως επισημαίνεται ότι οι νέες διατάξεις του θεσμού της υπό όρον απολύσεως του καταδικασμένου «απέχουν σημαντικά» από τις παλαιές ρυθμίσεις και ότι με αυτές επιχειρείται η αποκάθαρση του θεσμού από επιμέρους ρυθμίσεις που είχαν υιοθετηθεί με μοναδικό κριτήριο τη μείωση του πραγματικού χρόνου εκτίσεως των ποινών στις

φυλακές (βλ. Αιτιολογ. Έκθ. Σχεδίου ΠΚ, Δ. Αιτιολόγηση των διατάξεων του Σχεδίου, Βιβλίο Πρώτο: Γενικό Μέρος, Κεφάλαιο Έκτο, §II). Φαίνεται, λοιπόν, ότι η σχετική με τους εξηνταπεντάρηδες καταδικασμένους πρόβλεψη του προϊσχύσαντος ΠΚ αποσύρθηκε χάριν της «αποκαθάρσεως» του θεσμού της υπό όρον απολύσεως. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 465 του νέου ΠΚ «οι διατάξεις του προϊσχύσαντος Ποινικού Κώδικα για τη μετατροπή της ποινής σε χρηματική ποινή, την αναστολή εκτέλεσης της ποινής και την απόλυση υπό όρο εφαρμόζονται για πράξεις που τελέστηκαν μέχρι τη θέση σε ισχύ του παρόντος». Η διάταξη αυτή, εφαρμοστέα στην προκείμενη περίπτωση του ερωτήματος, κατ' ουσίαν εξειδικεύει τη ρύθμιση του άρθρου 2 §1 ΠΚ (εφαρμογή του ευμενεστέρου νόμου) και στο πεδίο διατάξεων εκτελέσεως και εκτίσεως των ποινών. Μάλιστα, ήδη σχολιάσθηκε ως «άνευ αντικειμένου» και «μάλλον περιττή» (βλ. *Αριστ.Χαραλαμπάκη, Ο Νέος Ποινικός Κώδικας-Μία πρώτη ερμηνευτική προσέγγιση του Ν.4619/2019, 2019, σελ.30, 119*). Ανεξαρτήτως τούτου, πάντως, τα άρθρα 2 §1 και 465 ΠΚ λειτουργούν υπέρ του καταδικασμένου και αξιώνουν την εφαρμογή της ευμενέστερης διατάξεως του άρθρου 105 §2 εδ.δ του προϊσχύσαντος ΠΚ, δηλαδή τον ευεργετικό υπολογισμό της μιας ημέρας παραμονής στο Κατάστημα Κράτησης του ηλικίας μεγαλύτερης των 65 ετών καταδικασμένου ως δύο (2) ημέρες εκτιώμενης ποινής, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι οι αξιόποινες πράξεις, για τις οποίες έχει λάβει χώρα η καταδίκη, τελέστηκαν μέχρι την 30-6-2019. Η προσέγγιση αυτή είναι σαφής και εναργής, ουδέν πέραν της διαγνωστικής (γραμματικής-ιστορικής-βουλευτικής) ερμηνείας απαιτούσα και ουδεμία αμφιβολία (*dubium*)

καταλείπουσα, και συνεπώς δεν υφίσταται ανάγκη προσφυγής στην επίκληση της αρχής «in dubio pro libertate».

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Δημήτριος Παπαγεωργίου

Κοινοποιείται:

1. Υπουργείο Δικαιοσύνης
2. κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας και δι' αυτών στους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών περιφέρειάς τους.